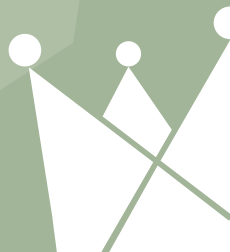


# RE 2026 FORM AGE NDA

---

23 förslag för konkurrenskraft  
och tillväxt 2026

---



# När Mellansverige växer, växer Sverige

## Reformagenda för konkurrenskraft och tillväxt 2026

Vill man förstå Sveriges framtida tillväxt ska man börja i Mellansverige, där industrin producerar, exporterar och skapar jobb varje dag. Vår region står för nära 100 miljarder kronor i exportvärde årligen, mer än hälften av hela Sveriges försvarsbudget på ett år. Vi är en central länk mellan norra Sveriges industrisatsningar, resten av landet och den europeiska marknaden och samtidigt hjärtat i Sveriges industriella kulturarv med stål, skog och koppar. Med andra ord är vi också helt avgörande för Sveriges försörjningstrygghet och totalförsvar.

När vi pratar om energi, infrastruktur och kompetensförsörjning handlar det i grunden om en sak: att säkra förutsättningarna för den industri som redan idag bär exporten och välfärden. Det handlar om att ge företagen i Dalarna och Gävleborg möjlighet att växa, ställa om och fortsätta skapa jobb och välfärd, samtidigt som regionerna blir ännu mer attraktiva för människor och företag.

Allt börjar i företagens verklighet. Deras berättelser visar tydligt var skorna klämmer. Det är där vårt uppdrag tar sin utgångspunkt.

Industrins elektrifiering, den gröna omställningen, ökade transportbehov för både gods och människor samt en växande besöksnäring, i kombination med hårdare global konkurrens, ställer nya krav på politiken. Med rätt beslut kan investeringar på upp till 37 miljarder kronor och över 1 000 nya jobb bli verklighet här – bara utifrån våra 15 mest energikrävande företag. Utan rätt beslut riskerar de att hamna någon annanstans.

Vår utgångspunkt är enkel: ska Sverige fortsätta vara en stark industriation måste Mellansverige fungera.

# Helheten – ett sammanhängande system

Energi, infrastruktur och kompetens är tre områden, men i praktiken ett enda sammanhängande system för hållbar tillväxt, konkurrenskraft och motståndskraft.

Utan el och effekt stannar industrin och den gröna samhällsomställningen. Utan infrastruktur når produktionen inte marknaden. Utan kompetens kan vi inte producera, utveckla eller underhålla. Utan helheten kan vi inte stå beredda och starka.

1. Säkra industrins framtid i Mellansverige  
– bygg infrastrukturen som krävs

2. Trygga energin som driver industrin och  
samhället framåt

3. Säkra kompetensen för framtidens tillväxt

4. Stärk industrin, stärk motståndskraften

Vi gör detta för att skapa tillväxt och framtidstro i hela vår region. För att människor ska kunna bo, verka och leva här, och för att företag ska kunna växa hållbart och konkurrenskraftigt. Och för att Dalarna och Gävleborg ska fortsätta vara en motor för Sverige – och inte ett industrimuseum

## 1. Säkra industrins framtid i Mellansverige – bygg infrastrukturen som krävs

Att flytta människor, varor och energi snabbt, hållbart och pålitligt är avgörande för Sveriges export.

Varje ton stål, varje pappersrulle och varje industrikomponent som lämnar regionen är beroende av fungerande vägar och järnvägar. Men kapaciteten räcker inte till.

Ostkustbanan, Bergslagsbanan, Dalabanan, Norra stambanan och Godsstråket genom Bergslagen är ryggraden i våra transportflöden. När gods och persontrafik trängs på enkelspår uppstår förseningar, ökade kostnader och minskad tillförlitlighet. Det påverkar hela Sveriges export, inte bara vår region. E16, riksväg 70, riksväg 50 och E4 är våra livlinor. Men underhållet är eftersatt. En dålig väg är en trasig leveranskedja.

Transporttillgänglighet är avgörande, hela transportsystemet måste fungera, så att människor och gods kan ta sig fram i tid, varje dag, från vår region till resten av Sverige och vidare ut i världen. Men robust infrastruktur i Mellansverige är inte bara en tillväxtfråga, utan även en förutsättning för Sveriges civila och militära beredskap.

- **Prioritera Mellansverige** i den nationella transportinfrastrukturplanen för att stärka tillväxt och konkurrenskraft.
- **Åtgärda underhållsskulden**, bygg ut laddinfrastrukturen och färdigställ BK4 vägnätet.
- **Bygg bort kapacitetsbrister i transportsystemet** genom riktade investeringar i flaskhalsar – särskilt på Ostkustbanan, Bergslagsbanan och Dalabanan – så att kapaciteten ökar under planperioden 2026–2037.
- **Stärk intermodala transporter och terminalkapacitet** mellan väg, järnväg och sjöfart – inklusive utveckling av hamnar längs ostkusten som strategiska exportnoder.
- **Stärk sjöfartens konkurrenskraft** genom effektiva farleder, kortare tillståndsprocesser och bättre koppling mellan hamn och järnväg.
- **Prioritera ett nationellt och europeiskt nod-, stråk- och systemperspektiv** baserat på godsflöden (nord-syd och öst-väst) vid investeringar och säkerställ att transporternas elektrifiering möts av tillräcklig kapacitet.

## 2. Trygga energin som driver industrin och samhället framåt

Energiförsörjningen är den röda tråden i hela den industriella och samhällsomställningen.

Företagen är redo att investera miljarder i elektrifiering. De vill byta ut det fossila mot fossilfria processer och transporter, de vill automatisera och modernisera. Men det räcker inte att det finns el, den måste också produceras i tillräcklig omfattning och kunna levereras dit den behövs, med tillräcklig effekt, i tid och till konkurrenskraftiga priser. Annars riskerar investeringar att utebli och etableringar väljer andra regioner.

Industrins behov finns, men tillgänglig effekt saknas. Flaskhalsar i elnätet driver upp priser, förlänger anslutningstider och bromsar investeringar, samtidigt som mer regional produktion behövs för att stärka energisystemet på sikt. Trots att Dalarna och Gävleborg bara har runt fyra procent av Sveriges befolkning står vi för över sju procent av landets elförbrukning. Det visar tydligt vilken roll regionen spelar i Sveriges industriella ryggrad. Det gör också energisystemet till en central del av Sveriges totalförsvaret, med krav på att det dimensioneras för både kris och höjd beredskap.

- **Sätt en tydlig inriktning i energipolitiken** där utgångspunkten är att ny elproduktion och effekt ska bejakas – inte avslås – i de fall den bidrar till systemnytta, konkurrenskraft och försörjningstrygghet, med respekt för gällande lagstiftning och kommunala beslut.
- **Inför en bred energiöverenskommelse** och tillsätt ett strategiskt energiråd för att säkerställa en långsiktig och stabil energipolitik med förutsägbara spelregler och trygghet för investeringar.
- **Snabba på elnätsutbyggnaden och öka överföringskapaciteten**, med målet att halvera ledtiderna för anslutning till 2030.
- **Korta ledtiderna för projekt, anslutning och tillstånd** genom snabbare, mer samordnade och förutsägbara processer.
- **Inför nationell avvägning och lösningsplikt** för att hantera målkonflikter mellan energi, miljö och försvar samt säkerställa utbyggnad där behovet är som störst.
- **Mellansveriges och Sveriges konkurrenskraft** avgörs av ett teknik-neutralt, robust, utbyggt och tillförlitligt energisystem med hög leveranssäkerhet och konkurrenskraftiga elpriser.

### 3. Säkra kompetensen för framtidens tillväxt

Energi och infrastruktur räcker inte. Utan människor med rätt kompetens stannar investeringar, omställning och tillväxt. Det är tydligt att kompetensbristen är idag ett av de största tillväxthindren för företagen i Mellansverige. Företagen i Mellansverige – inom både industri och besöksnäring – har jobb, teknik och vilja att växa, men saknar i många fall rätt kompetens. Samtidigt lämnar fler arbetslivet än som träder in. Det är ett växande hinder för både företag och regionens utveckling.

Den gröna omställningen, elektrifieringen och digitaliseringen förändrar arbetsmarknaden i grunden. Nya yrken växer fram, samtidigt som befintliga roller kräver ny kompetens. Samtidigt är ansvar och styrning av utbildningssystemet uppdelat mellan flera aktörer, vilket gör det svårt att snabbt möta arbetsmarknadens behov.

- **Tydliggör ansvar för kompetensförsörjningen** så att utbildningssystemet i högre grad levererar den kompetens som arbetsmarknaden efterfrågar – från grundskola till högskola.
- **Möjliggör snabbare etablering och anpassning av industrinära utbildningar**, så att nya utbildningar kan startas och förändras i takt med företagens behov.
- **Fler unga måste välja utbildningar inom teknik och industri** – stärk information, vägledning och samverkan med näringslivet för att öka attraktiviteten.
- **Förstärk industrinära och flexibla utbildningar** som snabbt möter företagens kompetensbehov, särskilt inom process, underhåll, automation, energi och besöksnäring.
- **Möjliggör fler omställningsutbildningar** och satsningar på livslångt lärande.
- **Attraktiva samhällen med fungerande vård, skola och omsorg** är en förutsättning för att kunna rekrytera och behålla kompetens.
- **Människor flyttar inte bara för ett jobb, utan för ett liv.** Därför måste Mellansverige vara en plats där människor vill bo, arbeta och stanna.

### 4. Stärk industrin, stärk motståndskraften

Industrin är avgörande för Sveriges ekonomi, export och strategiska motståndskraft. För att investeringar ska hamna i Mellansverige – och inte någon annan stans – krävs rätt förutsättningar att fortsätta vara en av landets viktigaste motorer för hållbar tillväxt, export och jobb.

Samtidigt spelar industrin en central roll för Sveriges beredskap, totalförsvaret och försörjningstrygghet. En stark och konkurrenskraftig industriell bas i Mellansverige bidrar till robusta leveranskedjor, minskat importberoende och ökad förmåga att upprätthålla samhällsviktiga funktioner vid kris eller höjd beredskap.

Det handlar ytterst om att säkerställa att Sverige kan stå starkt, även när omvärlden skakar.

- **Snabba, förutsägbara och samordnade miljö- och tillståndprocesser** som möjliggör investeringar i tid.
- **Reformera yrkesvux och högre utbildning** för yrkesväxling och kompetenshöjning, och underlätta tillgång till internationell spetskompetens.
- **Utveckla Mellansverige som en ledande test- och demonstrationsregion för industriell omställning**, där ny teknik kan utvecklas, testas och skalas upp i nära samverkan med näringslivet – och där forskning och utveckling (FoU) omsätts i industriell produktion och konkurrenskraft.
- **Säkra upp robusta leverantörskedjor och strategiska material** så att industrin kan växa utan hinder och stå stark i globala konkurrensslagen.

# Våra högst prioriterade reformer

För att stärka Sveriges konkurrenskraft och möjliggöra investeringar i Mellansverige krävs tydliga prioriteringar. Vi lyfter särskilt fem reformer:



**Sätt en tydlig inriktning i energipolitiken – utgångspunkten ska vara ja till effekt.** Ny elproduktion och effekt ska bejakas – inte avslås – när den bidrar till konkurrenskraft, försörjningstrygghet och ett robust energisystem.



**Halvera ledtiderna för el- och effektanslutning till 2030.** Företag måste få tillgång till el och effekt i tid. Elnätsutbyggnaden och anslutningsprocesserna måste gå betydligt snabbare.



**Bygg bort flaskhalsar i Sveriges viktigaste godsstråk** Kapacitetsbrister i transportsystemet hämmar exporten, försämrar tillgängligheten och driver kostnader. Strategiska stråk måste prioriteras.



**Snabba upp tillståndsprocesserna för energi och industri.** Sverige måste gå från utdragna tillståndsprocesser till snabba och förutsägbara beslut för att investeringar ska bli av i tid.



**Fler måste välja utbildningar som möter företagens behov.** Utbildningssystemet måste i högre grad leda till att fler väljer utbildningar som motsvarar arbetsmarknadens efterfrågan.

[mellansvenskahanhandelskammaren.se](http://mellansvenskahanhandelskammaren.se)